AVİM Yorum • No: 2026 / 88 • Eylül 2026

DANİMARKA'NIN GÖÇ SÖYLEMİ VE İSLAM KARŞITI SİYASİ GENELLEME RİSKİ

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Bu yazı AVİM tarafından ilk olarak 16 Eylül 2026'da yayınlanmış İngilizce bir makalenin betimleyici Türkçe çevirisidir.

Danimarkanın Göç Söylemi ve Dini Atıf Meselesi

Basın haberlerine göre, 12 Ağustos 2026 tarihinde Danimarka parlamentosunda İspanyanın Kuzey Afrikadaki özerk kenti Ceuta ile ilgili göç gelişmeleri konusunoda yapılan görüşmeler sırasında Başbakan Mette Frederiksen, "açık, özgür bir Avrupa toplumu" istemeyen "İslam kökenli insanlardan" bahsetmiştir.[1] Devletler düzensiz göçü, şiddet içeren aşırıcılığı ve entegrasyon başarısızlıklarını yasal yollarla ele alma hakkına sahip olsalar da, yukarıda değinilen açıklamada kullanılan ifadeler konunun daha yakından incelenmesini gerektirmektedir. Zira, yukarıda değinilen ifadeler, belirli yasadışı davranışlara yönelik siyasi söylemin, dini olarak tanımlanmış bir nüfusu toplumsal tehdit kaynağı olarak ele alacak şekilde genişletilip genişletilmediği sorusunu gündeme getirmektedir.

İslamofobi, Müslüman Karşıtı Nefret ve Hukukun Üstünlüğü

Bu bağlamda, İslamofobi □□□□ Müslüman karşıtı nefret □□□□□□□□□□□□ ve Müslüman olarak algılanan kişilere yönelik önyargı, düşmanlık, ayrımcılık veya şiddeti ifade eder. Avrupa Konseyi'nin Irkçılık ve Hoşgörüsüzlükle Mücadele Avrupa Komisyonu da benzer şekilde Müslüman karşıtı ırkçılığı ve ayrımcılığı, Müslümanları veya Müslüman olarak algılanan kişileri hedef alan nefret söylemi, şiddet ve ayrımcı eylemleri kapsayan bir kavram olarak tanımlar. Buna karşılık, "İslam karşıtlığı" bu örnekte yalnızca geçici bir analitik kategori olarak kullanılmaktadır: İslam'ı veya Müslüman kimliğini Avrupa sivil düzeniyle bağdaşmaz olarak temsil eden siyasi bir çerçeve. Dinlere, din liderlerine veya dini uygulamalara yönelik eleştiriler, ifade özgürlüğü kapsamında korunmaya devam eder. Aynı şekilde, devletlerin terörizm, kışkırtma ve şiddetle mücadele etmesi de bir zorunluluktur. Ancak bu ilkelerin hiçbiri, eşitlik ve din özgürlüğü ilkeleriyle çelişen kolektif suçluluk atfına veya dini temelli fişlemeye cevaz vermez.[2]

Davranış Temelli Güvenlikten Dini Genellemeye

Bu normatif çerçeveye karşı iki önerme birbirinden ayrı tutulmalıdır. Devletlerin sınırlarını yönetme, geçerli yasalara uygun olarak sığınma başvurularını inceleme, göçmen kaçakçılığı ve insan ticaretiyle mücadele etme, terörizm ve diğer suçları kovuşturma ve insan haklarıyla tutarlı entegrasyon politikaları izleme konusunda egemen sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklar, tanımlanabilir davranış, bireysel sorumluluk ve yasal olarak tanımlanmış risklerle ilgilidir. İslami geçmişe sahip kişileri genel olarak toplumsal bir tehdit olarak ele alan bir kamuoyu açıklaması bu ayrımı korumaz. İslami köken, dini çerçeveli ve potansiyel olarak geniş kapsamlı bir kategoridir; yasadışı bir davranışın tanımı değildir. Bu nedenle, kullanımı, belirli eylemler, örgütler veya politikalar hakkındaki meşru endişeyi, dini olarak tanımlanan bir azınlığa yönelik genel bir şüpheye dönüştürme riskini taşır.

Dile getirilen endişeler, Avrupa çapında yerleşmiş bir dönüşüm olarak abartılmamalıdır. Bununla birlikte, mevcut göstergeler ışığında incelenmeyi de hak etDemokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi, AGİT bölgesindeki Müslümanların sıklıkla terörizm ve aşırıcılıkla ilişkilendirildiği, tek tip bir grup olarak tasvir edildiği veya insan hakları ve demokrasiyle bağdaşmaz olarak gösterildiği hususunda uyarıda bulunmaktadır. [3] AVİM analizlerimiz de benzer şekilde yabancı düşmanı popülizmin, Müslüman karşıtı söylemin ve tarihsel olarak yerleşmiş "Müslüman Türk" imajının dışlayıcı anlatıları nasıl güçlendirebileceğine dikkat çekilmektedir. [4] Ana akım siyasi aktörler benzer bir dil kullandığında, bu sadece göç politikasıyla ilgili bir anlaşmazlıktan ziyade ortaya çıkan söylemsel bir değişimin işareti olabilir.

Avrupa'daki Etkileri: Eşit Vatandaşlık ve Hak Temelli Yönetişim

Bu tür söylemler normalleşirse, sonuçları belirli bir göç tartışmasının ötesine uzanabilir. Dini kimliği siyasi sadakat veya güvenlik riski için bir gösterge olarak ele alarak eşit vatandaşlığı zayıflatabilir. Güvensizliği derinleştirerek sosyal uyumu ve bütünleşmeyi bozabilir ve Müslümanların ayrımcılığa maruz kalma oranını artırabilir. Ayrıca demokratik, haklara uygun güvenlik politikası ile kimliğe dayalı dışlama arasındaki sınırı da bulanıklaştırır. Kamu yetkilileri Müslüman karşıtı nefreti resmen kınarken, siyasi tartışmalarda kullanılan dilin Müslümanları potansiyel bir tehditle bağdaştırması daha da tutarsız bir durum ortaya çıkarıyor. Bu nedenle Avrupa hükümetleri ve kurumları kesinlikle davranışa dayalı bir yaklaşım benimsemeli, bireyleri ve örgütleri kanıtlara ve uygulanabilir yasalara göre değerlendirmeli, toplu dini atıfları reddetmeli, yasal standartları eşit olarak uygulamalı ve din özgürlüğünü korumalıdır. Bu tür bir yaklaşım, savunmayı amaçladığı demokratik çoğulculuğu tehlikeye atmadan kamu güvenliğini korur.[5]

Eşit Koruma Yoluyla Güvenliğin Sağlanması

Bu bağlamda, sınır yönetimi ve terörle mücadele meşru devlet sorumlulukları olmaya

devam etmektedir. Ancak bunların demokratik meşruiyeti, bireyselleştirilmiş kanıtlara, ölçülülük ilkesine, adil yargılama süreçlerine ve yasalar önünde eşit korumaya dayanır. Dolayısıyla Danimarka'dan gelen bu açıklamalar, yalnızca göç siyasetindeki bir gelişme olarak değil, aynı zamanda İslamofobinin daha açık bir İslam karşıtı siyasi söyleme dönüştürüldüğünün olası bir işareti olarak da izlenmelidir. Yasa dışı davranış ile dini kimlik arasındaki ayrımın korunması, Avrupa'daki çoğulculuk ve hukukun üstünlüğü açısından vazgeçilmez bir unsur olmaya devam etmektedir.

*Resim: Youtube

[1] Danish PM Calls Migrants with Islamic Background the Greatest Threat as Europe Braces for Second Migrant Wave, Gazette, August 14, 2026,https://gazette.com/2026/08/14/danish-pm-calls-migrants-with-islamic-background-the-greatest-threat-as-europe-braces-for-second-migrant-wave/; Tyler Speicher, Denmarks Left-Wing PM Warns: Big Enemy Has Started to Grow from Within as Europe Faces Migrant Reckoning, Fox News, August 14, 2026, https://brusselssignal.eu/2026/08/danish-pm-warns-of-enemy-within-as-she-links-migration-to-hamas-and-terrorism/

[2] European Union, Charter of Fundamental Rights of the European Union, 2012/C 326/02, Official Journal of the European Union C 326 (October 26, 2012): 391 □□□□ arts. 10, 20, 21, and 52; European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), ECRI General Policy Recommendation No. 5 (Revised) on Preventing and Combating Anti-Muslim Racism and Discrimination (Strasbourg: Council of Europe, 2022), paras. 1–3

[3] Organization for Security and Co-operation in Europe, Office for Democratic Institutions and Human Rights, Anti-Muslim Hate Crime, Hate Crime Factsheet (Warsaw: OSCE/ODIHR, n.d.), Erişim Tarihi Eylül 14, 2026, https://odihr.osce.org/odihr/373441

[4] Mehmet Oğuzhan Tulun, Rising Islamophobia in the Western World and the Turkish-Armenian Controversy, Center for Eurasian Studies (AVİM), 2019 / 4, March, 15, 2019..Erişim tarihi Eylül 15, 2026, https://avim.org.tr/en/Analiz/RISING-ISLAMOPHOBIA-IN-THE-WESTERN-WORLD-AND-THE-TURKISH-ARMENIAN-CONTROVERSY ; Shada Islam, Europes Dangerous Art of Anti-Muslim Doublespeak , ; Center for Eurasian Studies (AVİM), August 19, 2026, https://avim.org.tr/en/Bulten/EUROPE-S-DANGEROUS-ART-OF-ANTI-MUSLIM-DOUBLESPEAK

[5] European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), ECRI General Policy Recommendation No. 5 (Revised) on Preventing and Combating Anti-Muslim Racism and Discrimination (Strasbourg: Council of Europe, 2022), paras. 8, 16 □□□ European Commission, Combating Anti-Muslim Hatred, Erişim Tarihi Eylül 14, 2026, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combatting-discrimination/racism-and-xenophobia/combating-anti-muslim-hatred_en

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "DANİMARKA'NIN GÖÇ SÖYLEMİ VE İSLAM KARŞITI SİYASİ GENELLEME RİSKİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 88. Eylül 17. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/DANIMARKA-NIN-GOC-SOYLEMI-VE-ISLAM-KARSITI-SIYASI-GENELLEME-RISKI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır